

บันทึก

เรื่อง การนับอายุความตามมาตรา ๔๖ ตรี แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์
พ.ศ. ๒๕๐๕ และคำสั่งยุติการดำเนินคดี ของพนักงานอัยการ

กรมตำรวจ ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๖๐๖./๙๑๖๐ ลงวันที่ ๗ กรกฎาคม ๒๕๕๐^๑ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีหนังสือ^๒ แจ้งผลการหารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับอายุความตามมาตรา ๔๖ ตรี แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ที่กรมตำรวจหารือมาแล้วครั้งหนึ่ง^๓ ว่า กรมตำรวจต้องหารือไปยังผู้มีหน้าที่รับผิดชอบ คือ สำนักงานอัยการสูงสุดก่อน หากเห็นไม่ตรงกัน จึงจะขอความเห็นจากคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ ทั้งนี้ ตามระเบียบคณะกรรมการกฤษฎีกาว่าด้วยการรับปรึกษาให้ความเห็นทางกฎหมายของกรมการร่างกฎหมาย พ.ศ. ๒๕๒๒ ข้อ ๔ นั้น กรมตำรวจขอเรียนว่า ระหว่างที่กรมตำรวจหารือคณะกรรมการกฤษฎีกา กรมตำรวจได้มีหนังสือ^๔ ไปยังอัยการสูงสุดเพื่อขอให้ทบทวนคำสั่งยุติการดำเนินคดี และต่อมาอัยการสูงสุดได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ อส ๐๐๐๑/๘๘๙๐ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๐ แจ้งอธิบดีกรมตำรวจเพื่อยืนยันความเห็นเดิมของพนักงานอัยการว่าคดีขาดอายุความ กรมตำรวจเห็นว่า แม้หนังสือดังกล่าวที่กรมตำรวจมีไปถึงอัยการสูงสุดเพื่อขอให้ทบทวนคำสั่งยุติการดำเนินคดีนี้ จะมีใช้หนังสือขอหารือปัญหาข้อกฎหมายตามนัยของระเบียบคณะกรรมการร่างกฎหมาย แต่สาระในหนังสือก็แสดงให้เห็นว่าเป็นกรณีที่กรมตำรวจไม่เห็นพ้องกับคำสั่งอัยการสูงสุดที่สั่งยุติการดำเนินคดีซึ่งเป็นปัญหาข้อกฎหมาย จึงเป็นกรณีที่มีความเห็นไม่ตรงกัน ดังนั้น เพื่อให้ได้ข้อยุติซึ่งพนักงานสอบสวนจักได้ถือเป็นแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการนับอายุความตามมาตรา ๔๖ ตรี แห่งพระราชบัญญัติการ

^๑ หนังสือฉบับนี้ มีเอกสารสิ่งที่ส่งมาด้วยรวม ๓ ฉบับ คือ (๑) หนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส ๐๐๑๒.๓/๒๑๓๖ ลงวันที่ ๑๐ กันยายน ๒๕๓๙ ถึงผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ชี้แจงเกี่ยวกับคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์มิตแลนด์ จำกัด (เป็นคนละกรณีกับปัญหาที่กรมตำรวจหารือ) (๒) หนังสือกรมตำรวจ ลับ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๖๐๖.๖/๑๕๒ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๐ ถึงอัยการสูงสุด เรื่อง ขอส่งพยานหลักฐานการสอบสวนเพิ่มเติมและขอให้ทบทวนคำสั่งยุติการดำเนินคดี (๓) หนังสือสำนักงานอัยการสูงสุด ลับ ด่วนที่สุด ที่ อส ๐๐๐๑/๘๘๙๐ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๐ ถึงอธิบดีกรมตำรวจ เรื่อง ขอส่งพยานหลักฐานการสอบสวนเพิ่มเติมและขอให้ทบทวนคำสั่งยุติการดำเนินคดี

^๒ หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๖๐๑/๓๗๐ ลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๐ ถึงอธิบดีกรมตำรวจ เพื่อแจ้งมติกรรมการร่างกฎหมายคณะที่ ๖ ว่า ในชั้นนี้คณะกรรมการฯ ยังไม่อาจรับเรื่องไว้พิจารณา

^๓ กรมตำรวจเคยมีหนังสือ ลับ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๖๐๖.๖/๑๕๑ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๐ หารือปัญหาข้อกฎหมายกรณีดังกล่าวมาครั้งหนึ่งแล้ว

^๔ หนังสือกรมตำรวจ ลับ ด่วนที่สุด ที่ มท. ๐๖๐๖.๖/๑๕๒ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๐ ถึงอัยการสูงสุด

ธนาการพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ กรมตำรวจจึงขอเสนอปัญหาข้อหาหรือที่เคยหาหรือมาแล้วเพื่อคณะกรรมการกฤษฎีกาโปรดพิจารณาอีกครั้ง

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) ได้พิจารณาเรื่องดังกล่าวแล้วเห็นว่า เมื่อกรมตำรวจได้ปรึกษาหารือกับพนักงานอัยการแล้วและมีหนังสือยืนยันว่า กรมตำรวจมีความเห็นต่างไปจากความเห็นของอัยการสูงสุดเกี่ยวกับวันที่ตรวจพบการกระทำความผิด อันเป็นปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการนับอายุความตามมาตรา ๔๖ ตีร่ แห่งพระราชบัญญัติการธนาการพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งเป็นเหตุให้พนักงานอัยการสั่งยุติการดำเนินคดีคณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) จึงเห็นควรรับเรื่องไว้พิจารณาต่อไป

อนึ่ง ในการพิจารณาให้ความเห็นอันเป็นปัญหาข้อกฎหมายตามที่กรมตำรวจหาหรือมาในครั้งนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) ขอให้ความเห็นเป็นหลักการไว้ก่อนว่า ความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกาในปัญหาเรื่องนี้ย่อมไม่มีผลกระทบหรือเปลี่ยนแปลงอำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาดในการสั่งคดีอาญาของพนักงานอัยการแต่อย่างใด เพราะอำนาจในการใช้ดุลพินิจสั่งการในคดีอาญาไม่ว่าจะเป็นกรณีสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องหรือสั่งให้ระงับการดำเนินคดีอาญา ย่อมเป็นอำนาจโดยเฉพาะของพนักงานอัยการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในการพิจารณาเรื่องนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) ได้ตรวจสอบหนังสือรวม ๓ ฉบับ ซึ่งได้แก่ หนังสือฉบับแรกของกรมตำรวจที่หาหรือคณะกรรมการกฤษฎีกา (ตามหนังสือ ลับ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๖๐๖.๖/๑๕๑ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๐) หนังสือกรมตำรวจขอให้อัยการสูงสุดทบทวนความเห็น (หนังสือ ลับ ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๖๐๖.๖/๑๕๒ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๕๐) และหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุดชี้แจงอธิบดีกรมตำรวจ (หนังสือ ลับ ด่วนที่สุด ที่ อส ๐๐๐๑/๘๘๙๐ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๕๐) ประกอบกับรับฟังคำชี้แจงของผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง^๔ คือ กรมตำรวจ ธนาการแห่งประเทศไทยและสำนักงานอัยการสูงสุด รวมทั้งเอกสารหลักฐานและหนังสือชี้แจงของหน่วยงานประกอบคำชี้แจงดังกล่าวที่คณะกรรมการฯได้ขอให้หน่วยงานส่งมาเพิ่มเติมแล้ว ข้อเท็จจริงที่สรุปจากหนังสือ ๓ ฉบับดังกล่าวข้างต้น และข้อเท็จจริงจากคำชี้แจงและเอกสารหลักฐานที่หน่วยงานส่งมาประกอบคำชี้แจงแล้วนั้น อาจสรุปสาระสำคัญและประเด็น ได้ดังนี้

ก. ข้อเท็จจริงจากหนังสือ ๓ ฉบับดังกล่าวข้างต้น

(๑) หนังสือฉบับแรกของกรมตำรวจ^๕ หาหรือคณะกรรมการกฤษฎีกาสรุปได้ว่า

^๔ ผู้แทนกรมตำรวจ ได้แก่ พล.ต.ต.ล้วน ปานรศทิพ และ พ.ต.ท.อรัณ อรัณยะนาถ ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด ได้แก่ นายนิติ เมฆสวรรค์ นายธนพิชญ์ มูลพฤกษ์ นายมนต์ชัย บ่อทรัพย์ นายสุรจิต พัฒนสาร และนายสมเกียรติ คุ้มฒานานนท์ และผู้แทนธนาการแห่งประเทศไทย ได้แก่ นายอุทัย โภคณิตถานนท์ และนายเลิศศิลป์ อังคนาภิมนต์

^๕ หนังสือกรมตำรวจดังกล่าวมีเอกสารสิ่งที่ส่งมาด้วย รวม ๓ ฉบับ คือ (๑) หนังสือธนาการ

ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยได้มอบอำนาจให้นายสาธิต โดโพลีไทยเป็นผู้มาร้องทุกข์กล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนโดยหนังสือกล่าวโทษ (ร้องทุกข์)^๓ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๓๙ เพื่อให้ดำเนินคดีกับนายเกริกเกียรติ ซาลีจันทร์ (กรรมการผู้จัดการใหญ่) และนายเอกชัย อธิคมนันท์ ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการใหญ่ของธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) และนายราเชน สักเสนา ที่ปรึกษากรรมการผู้จัดการใหญ่ รวมทั้งกรรมการหรือบุคคลอื่นซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ว่าบุคคลเหล่านั้นกระทำความผิดฐานฝ่าฝืนคำสั่งธนาคารแห่งประเทศไทย ตามมาตรา ๒๔ ทวิ และมาตรา ๔๖ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ หรือกระทำความผิดอื่นใดที่สืบสวนสอบสวนพบว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดดังกล่าว โดยในหนังสือกล่าวโทษ (ร้องทุกข์)^๔ ระบุไว้ด้วยว่า สำหรับการดำเนินคดีกับธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) นั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยจะเป็นผู้ดำเนินการเอง หนังสือกรมตำรวจดังกล่าวได้กล่าวด้วยว่า พนักงานสอบสวนได้ดำเนินการสืบสวนสอบสวนแล้วและได้สรุปสำนวนเสร็จเมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๔๐ และได้ส่งสำนวนการสอบสวนให้พนักงานอัยการพิจารณาเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ โดยในสำนวนดังกล่าว พนักงานสอบสวนมีความเห็นทางคดีว่าควรสั่งฟ้องบุคคลทั้งสามในฐานะผู้จัดการแทนนิติบุคคลและในฐานะส่วนตัว ทั้งนี้ตามที่ปรากฏในเอกสารที่พนักงานสอบสวนได้รับจากนายสาธิตฯ ซึ่งได้แก่ บันทึกรายงานการดำเนินการกับผู้บริหารธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ฉบับลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๓๙^๕ ซึ่งเป็นบันทึกผลการพิจารณาร่วมกันของฝ่ายกฎหมายและฝ่ายตรวจสอบและวิเคราะห์ธนาคารพาณิชย์ ประกอบกับคำให้การยืนยันของนายสาธิตฯ ต่อพนักงานสอบสวนว่า วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๓๙ เป็นวันที่พบการกระทำ

แห่งประเทศไทย ต่วนมาก ที่ ธปท. ๑๖๑๘/๒๕๓๙ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๓๙ ถึงอธิบดีกรมตำรวจ เรื่อง กล่าวโทษกรรมการและผู้บริหาร ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) กระทำผิดต่อพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (๒) บันทึก ที่ ๓๙/๒๕๓๙ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๓๙ ลงนามโดยผู้อำนวยการฝ่ายตรวจสอบและวิเคราะห์ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารแห่งประเทศไทย เสนอผู้ช่วยผู้ว่าการ (ธนาคารแห่งประเทศไทย) เรื่อง การตรวจสอบธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) (๓) บันทึก ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๓๙ ลงนามโดยผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมายและผู้อำนวยการฝ่ายตรวจสอบและวิเคราะห์ธนาคารพาณิชย์ เสนอผู้ช่วยผู้ว่าการอาวุโส เรื่องการดำเนินการกับผู้บริหารธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) เพิ่มเติมครั้งที่ ๑

^๓ ธนาคารแห่งประเทศไทยใช้คำว่า “กล่าวโทษ” โดยที่ตามกฎหมายว่าด้วยธนาคารพาณิชย์ ได้บัญญัติให้ถือว่าธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้เสียหาย (มาตรา ๔๖ นว แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ฯ) ฉะนั้น การกล่าวโทษในที่นี้จึงได้แก่ “การร้องทุกข์” ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้นเอง (มาตรา ๒ (๔) (๗) (๘))

^๔ โปรดดูเชิงอรรถที่ (๗)

^๕ บันทึกฉบับนี้ ปรากฏข้อเท็จจริงภายในหน้า ๒ ของหนังสือชี้แจงของผู้แทนกรมตำรวจ ที่ มท. ๐๖๐๙(น.๕)/๐๕๑ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๔๐ และคำชี้แจงของผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุดเมื่อวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๐ ว่า พนักงานสอบสวนเพิ่งได้รับบันทึกดังกล่าวหลังจากอัยการสูงสุดมีคำสั่งให้ยุติการดำเนินคดีแล้ว

ผิดของบุคคลดังกล่าวทั้งสาม ต่อมาในเรื่องนี้อัยการสูงสุดได้สั่งยุติการดำเนินคดีดังกล่าว โดยให้เหตุผลว่าคดีขาดอายุความ เพราะอัยการสูงสุดเห็นว่า วันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๓๙ ตามบันทึกการตรวจสอบธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ฉบับลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๓๙ ย่อมเป็นวันพบการกระทำผิดตามนัยมาตรา ๔๖ ตรี แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ฯ ซึ่งกำหนดอายุความฟ้องร้องต่อศาลภายใน ๑ ปี นับแต่วันที่ผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์ตรวจพบการกระทำผิด คดีจึงขาดอายุความ ซึ่งกรมตำรวจไม่เห็นด้วยกับอัยการสูงสุด นอกจากนั้น โดยที่ปรากฏว่าอัยการสูงสุด^{๑๐} ได้เรียกพยานบางคนรวมทั้งนายสาธิต โทโพธิ์ไทย ไปซักถามเอง และในการซักถามดังกล่าว นายสาธิตฯ ได้มอบเอกสารบันทึกลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๓๙ ให้อัยการสูงสุด^{๑๑} ซึ่งกรมตำรวจเห็นว่าการที่อัยการสูงสุดเรียกพยานไปซักถามนั้น มิได้เป็นการปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๓ (๒) (ก) และบันทึกลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๓๙ ที่นายสาธิตฯ ได้ให้แก่อัยการสูงสุดดังกล่าว ก็เป็นเพียงรายงานการตรวจสอบธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ตามระเบียบปฏิบัติภายในของธนาคารแห่งประเทศไทยเท่านั้น กรมตำรวจเห็นว่าปัญหานี้จึงยังไม่เป็นข้อยุติ และเอกสารดังกล่าวก็ไม่เคยมีการนำเสนอหรือแจ้งหรือมอบให้แก่พนักงานสอบสวนในคดีนี้ในชั้นสอบสวน ฉะนั้น จึงไม่ปรากฏเป็น “เอกสารประกอบสำนวนการสอบสวน” แต่อย่างใด ตามหนังสือดังกล่าว กรมตำรวจขอหารือคณะกรรมการกฤษฎีกาในปัญหาข้อกฎหมายรวม ๓ ปัญหา ดังนี้

๑. วันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๓๙ เป็นวันที่พบการกระทำผิดของนายเกริกเกียรติ ชาลีจันทร์ นายเอกชัย อธิคมนันท์ และนายราเชศ สักเสนา ในฐานะส่วนตัว ในการดำเนินกิจการของธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) เพราะในฐานะนิติบุคคลอาจพบการกระทำผิดในวันอื่น และเมื่อมีการพิจารณาร่วมกันของฝ่ายกฎหมายและฝ่ายตรวจสอบของธนาคารแห่งประเทศไทยแล้ว จึงพบว่าการกระทำผิดในฐานะส่วนตัวต่างหากจากในฐานะนิติบุคคล ใช่หรือไม่

๒. การสั่งยุติการดำเนินคดีไม่ปรากฏในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คำสั่งให้ยุติเช่นนี้ให้มีความหมายรวมถึงคำสั่งไม่ฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ได้หรือไม่

๓. คำสั่งยุติการดำเนินคดีดังกล่าว ตาม ๒ จะถือว่าสิทธินำคดีอาญามาฟ้องดังเช่นคดีนี้ ต้องระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๖) หรือไม่ (๒) หนังสือของกรมตำรวจขอให้อัยการสูงสุดทบทวนความเห็น (หนังสือ ลับ ที่ มท ๐๖๐๖.๖/๑๕๒ ลงวันที่ ๑๐ เมษายน ๒๕๔๐) หลังจากที่กรมตำรวจได้มีหนังสือฉบับแรกหารือคณะกรรมการกฤษฎีกาแล้ว กรมตำรวจได้ส่งพยานหลักฐานการสอบสวนเพิ่มเติมของพนักงานสอบสวนและขอให้อัยการสูงสุดทบทวนคำสั่งยุติการดำเนินคดี โดยพนักงานสอบสวนกล่าวว่าคดีอาญาในส่วนของบุคคลธรรมดาที่รับผิดชอบในการดำเนินการของธนาคารกรุงเทพฯ

^{๑๐} ข้อเท็จจริงปรากฏจากคำชี้แจงของผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุดว่าอัยการสูงสุดได้ตั้งพนักงานอัยการเป็นคณะทำงานเพื่อพิจารณาคดีนี้ คณะทำงานจึงเป็นผู้เรียกพยานในสำนวนมาสอบถามแต่คำสั่งให้ยุติการดำเนินคดีนี้เป็นการสั่งการของอัยการสูงสุด

^{๑๑} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑๐)

พาณิชย์การ จำกัด (มหาชน) ยังไม่ขาดอายุความและสิทธิในการนำคดีมาฟ้องยังไม่ระงับตาม มาตรา ๓๙ (๖) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อีกทั้งมีพยานหลักฐานแจ้งชัดพอ ฟ้องให้ศาลลงโทษผู้ต้องหาตามข้อกล่าวหาได้ และประการสำคัญ ปัญหาเรื่องอายุความเป็น ปัญหาข้อกฎหมายที่สมควรนำเสนอให้ศาลพิจารณาเพื่อเป็นบรรทัดฐานต่อไป

ในหนังสือฉบับดังกล่าว กรมตำรวจระบุว่า กรมตำรวจยังไม่เห็นพ้องกับอัยการ สูงสุดที่ว่าคดีขาดอายุความ เนื่องจากคดีที่ ๔๓/๒๕๓๙ (คดีที่เป็นปัญหาข้อหาหรือ) เป็นคดีที่ ธานาคารแห่งประเทศไทยได้กล่าวโทษ (ร้องทุกข์)^{๑๒} ดำเนินคดีกับกรรมการและผู้บริหาร (นาย เกริกเกียรติฯ กับพวกรวม ๓ คน) ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของธานาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ในฐานะบุคคลธรรมดาหรือในฐานะส่วนตัว ส่วนความผิดของ ธานาคารฯ ในฐานะนิติบุคคล ธานาคารแห่งประเทศไทยจะเป็นผู้ดำเนินการเอง ฉะนั้น ปัญหาเรื่อง อายุความตามมาตรา ๔๖ ตรี จึงจะต้องพิจารณาว่า วันที่ผู้ตรวจการธานาคารพาณิชย์ตรวจพบการ กระทำความผิดจะเป็นวันใด ซึ่งเรื่องนี้ เมื่อพนักงานอัยการสั่งให้ยุติการดำเนินคดีแล้วพนักงาน สอบสวนได้สอบสวนพยานเพิ่มเติมและได้เอกสารเพิ่มเติมเป็น บันทึกฉบับลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๓๙^{๑๓} บันทึกนี้ลงนามร่วมกันโดยผู้อำนวยการฝ่ายตรวจสอบและวิเคราะห์ธานาคารพาณิชย์กับ ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมาย เสนอต่อผู้ช่วยผู้ว่าราชการอาวุโส กรมตำรวจเห็นว่า ในการตรวจสอบของ ผู้ตรวจการธานาคารพาณิชย์จะมี ๒ ขั้นตอน กล่าวคือ ขั้นตอนแรก เป็นการตรวจพบว่า ธานาคาร กรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ในฐานะนิติบุคคลมีการกระทำที่อาจฝ่าฝืนคำสั่งของ ธานาคารแห่งประเทศไทย และขั้นตอนต่อมา เป็นการตรวจสอบว่ามีผู้ใดบ้างซึ่งรับผิดชอบในการ ดำเนินการของธานาคารอันเป็นผู้กระทำในฐานะบุคคลธรรมดาเนื่องจากมีกรรมการของธานาคารฯ หลายคน การตรวจสอบนี้จะต่อจากขั้นตอนแรกจนถึงวันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๓๙ และทำการ วิเคราะห์ต่อไปจนถึงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๓๙ จนกระทั่งผู้อำนวยการฝ่ายตรวจสอบและ วิเคราะห์ธานาคารพาณิชย์ถึงผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมายได้สรุปความเห็นเป็นบันทึกลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๓๙ เสนอผู้ว่าราชการธานาคารแห่งประเทศไทยว่า บุคคลที่กระทำผิดคือ นายเกริก เกียรติ ชาลีจันทร์ ซึ่งเป็นกรรมการ และบุคคลอื่นที่มีใช้กรรมการแต่ต้องรับผิดชอบด้วยคือนาย เอกชัย อธิคมนันท์ และนายราเชส สักเสนา และต่อมาในวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๓๙ ธานาคาร แห่งประเทศไทยก็ได้กล่าวโทษ (ร้องทุกข์)^{๑๔} บุคคลดังกล่าวต่อพนักงานสอบสวน

กรมตำรวจเห็นว่า ในกรณีฝ่าฝืนมาตรา ๒๔ ทวิ กฎหมายบัญญัติให้มีผู้ต้องรับ ผิด ๓ ส่วน คือ ส่วนแรกได้แก่ “ธานาคารพาณิชย์” ในฐานะนิติบุคคล (มาตรา ๔๔) ส่วนที่สองคือ กรรมการของธานาคารพาณิชย์ (มาตรา ๔๖ ทวิ) และส่วนที่สามคือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการ ดำเนินการของธานาคารพาณิชย์ (มาตรา ๔๖ ทวิ) ฉะนั้นการตรวจพบความผิดของธานาคาร พาณิชยการในฐานะนิติบุคคล ความผิดของกรรมการธานาคารพาณิชย์และผู้ซึ่งต้องรับผิดชอบในการ ดำเนินการของธานาคารพาณิชย์ในฐานะบุคคลธรรมดา จึงเป็นคนละกรณี เพราะการจะถือว่าพบ

^{๑๒} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๗)

^{๑๓} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๙)

^{๑๔} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๗)

การกระทำผิดเมื่อใดย่อมต้องถือตามที่ได้พบจริง ดังนั้น การพบการกระทำผิดของนายเกริก เกียรติฯ กับพวก ถ้าถือตามแนววินิจฉัยของพนักงานอัยการ ก็จะเป็นวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๓๙ โดยกรมตำรวจมีความเห็นต่อไปว่า ถ้าถือตามวันที่พบการกระทำผิดจริง ก็ควรถือวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๓๙ อันเป็นวันที่มีการกล่าวโทษ และคดีก็จะขาดอายุความวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๔๐ ขณะนี้คดีจึงยังไม่ขาดอายุความ

นอกจากนี้ กรมตำรวจยังไม่เห็นด้วยกับการที่อัยการสูงสุดสั่งยุติการดำเนินคดีนี้ เพราะการสั่งเช่นนั้นไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และไม่มีบทบัญญัติใดในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาให้อำนาจพนักงานอัยการหรืออัยการสูงสุดสั่งยุติการดำเนินคดีได้ และ “คำสั่งยุติการดำเนินคดี” ดังกล่าวก็จะมีผลเป็นการยกเลิกการถ่วงดุลและคานอำนาจในการสั่งไม่ฟ้องคดีตามมาตรา ๑๔๕ กรมตำรวจเห็นว่า “คำสั่งให้ยุติการดำเนินคดี” มีผลเท่ากับคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้อง และพนักงานสอบสวนยังมีอำนาจสอบสวนได้หากมีพยานหลักฐานใหม่อันสำคัญแก่คดี ซึ่งน่าจะทำให้ศาลลงโทษผู้ต้องหาได้ตามมาตรา ๑๔๗ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ในคดีนี้ พยานบุคคลและพยานเอกสารที่กรมตำรวจได้รวบรวมส่งมาให้เพิ่มเติม น่าจะถือเป็นพยานหลักฐานใหม่อันสำคัญแก่คดี และโดยที่ปัญหาเรื่องอายุความเป็นปัญหาสำคัญควรให้ศาลเป็นผู้พิจารณาเพื่อเป็นบรรทัดฐานในการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวน (๓) หนังสือของสำนักงานอัยการสูงสุด ชี้แจงอธิบดีกรมตำรวจ (หนังสือ ลับ ด่วนที่สุด ที่ อส ๐๐๐๑/๘๘๙๐ ลงวันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๔๐) สรุปได้ว่า

(๓.๑) ตามมาตรา ๒๔ ทวิ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้กำหนดให้การฝ่าฝืนคำสั่งธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นความผิด และกำหนดโทษไว้เฉพาะธนาคารพาณิชย์ที่กระทำผิดและมาตรา ๔๖ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ได้กำหนดว่าเมื่อธนาคารพาณิชย์กระทำผิดฝ่าฝืนคำสั่งดังกล่าว ให้กรรมการหรือผู้รับผิดชอบในการดำเนินการของธนาคารพาณิชย์ต้องรับผิดชอบพร้อมกันด้วย โดยมีได้บัญญัติให้บุคคลดังกล่าวเป็นผู้กระทำผิดฐานฝ่าฝืนคำสั่งธนาคารแห่งประเทศไทยเสียเอง บทบัญญัติมาตรา ๔๖ ทวิ เป็นบทสันนิษฐานให้กรรมการหรือผู้รับผิดชอบในการดำเนินการของธนาคารพาณิชย์ต้องรับผิดชอบในกรณีธนาคารพาณิชย์กระทำความผิด เว้นแต่พิสูจน์ได้ว่าตนไม่มีส่วนร่วมรู้เห็นในการกระทำความผิด ฉะนั้น ความผิดของธนาคารพาณิชย์และกรรมการหรือผู้รับผิดชอบในการดำเนินการของธนาคารพาณิชย์จึงมีลักษณะกระทำผิดด้วยกัน เป็นคดีเดียวกัน กรรมเดียวกันและวาระเดียวกัน

(๓.๒) ตามหลักกฎหมายดังกล่าวข้างต้น เมื่อผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์ตรวจพบว่า ธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการจำกัด (มหาชน) กระทำผิดฐานฝ่าฝืนคำสั่งธนาคารแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๓๙ ซึ่งถือว่า เป็นวันตรวจพบการกระทำผิดที่เกิดขึ้นโดยมีการรายงานเป็นลายลักษณ์อักษรอย่างเป็นทางการครั้งแรกเมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๓๙ แล้ว กรณีพึงได้ว่าผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์ตรวจพบการกระทำความผิดของ “กรรมการหรือผู้รับผิดชอบในการดำเนินการของธนาคาร” ในวันดังกล่าวด้วย

ส่วนความเห็นของกรมตำรวจที่ว่า การตรวจพบการกระทำความผิดของนายเกริก

เกียรติฯกับพวกรวม ๓ คน ควรเป็นวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นวันสรุปผลการตรวจสอบ เสนอผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย หรือเป็นวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นวันที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกล่าวโทษต่อพนักงานสอบสวนนั้น อัยการสูงสุดเห็นว่า การถือตามความเห็นของกรมตำรวจดังกล่าวเท่ากับเป็นการตีความให้ผู้เสียหายเป็นผู้กำหนดอายุความหรือขยายอายุความได้ และเห็นว่า การตรวจพบดังกล่าวเป็นการตรวจพบเพื่อรู้ตัวบุคคลที่กระทำความผิด มิใช่ตรวจพบการกระทำความผิดอันจะเป็นฐานการเริ่มนับอายุความฟ้องคดีตามมาตรา ๔๖ ตรี

อนึ่ง ในการสอบสวนพยานคดีนี้ เนื่องจากธนาคารพาณิชย์เป็นนิติบุคคลกระทำการเองไม่ได้ ผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์ได้ให้การยืนยันตั้งแต่แรกว่า ได้ตรวจพบว่านายเกริกเกียรติฯ และนายราเกษฯ ร่วมกันเพิ่มทุนโดยฝ่าฝืนคำสั่งธนาคารแห่งประเทศไทย และนายเอกชัยฯ เป็นผู้อนุมัติสินเชื่อเกิน ๓๐ ล้านบาท ส่วนในกรณีอื่น ๆ ก็เป็นการดำเนินงานที่อยู่ในความรับผิดชอบของนายเกริกเกียรติฯ ทั้งนี้ กรณีฟังได้ว่าผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์ได้ตรวจพบนายเกริกเกียรติฯ กับพวก รวม ๓ คนเป็นผู้กระทำความผิดรายนี้ตั้งแต่ตรวจสอบครั้งแรกแล้ว คำให้การเพิ่มเติมในครั้งหลังของผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์ตามที่กรมตำรวจอ้างจึงแตกต่างจากคำให้การที่ให้ไว้แต่เดิมข้างต้น ดังนั้น ข้อเท็จจริงฟังได้ว่าผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์ฯ ตรวจพบการกระทำผิดของ”ธนาคารพาณิชย์” ที่นายเกริกเกียรติฯกับพวกรวม 3 คนจะต้องรับโทษพร้อมกันด้วย ตั้งแต่วันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๓๙ คดีจึงขาดอายุความ ๑ ปี เมื่อวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๔๐

(๓.๓) สำหรับประเด็น”คำสั่งให้ยุติการดำเนินคดี”นั้น อัยการสูงสุดชี้แจงในหนังสือดังกล่าวว่า ในการดำเนินคดีของพนักงานอัยการนั้น พนักงานอัยการจะต้องพิจารณาเงื่อนไขให้อำนาจดำเนินคดีเป็นอันดับแรกก่อนจะพิจารณาในเนื้อหาคดี หากมีบทบัญญัติของกฎหมายในส่วนใดกำหนดเป็นเหตุสกัดกั้น”อำนาจในการวินิจฉัยชี้ขาด”เนื้อหาคดีของพนักงานอัยการไว้แล้ว พนักงานอัยการก็จะมีอำนาจพิจารณาเนื้อหาแห่งคดีนั้น ๆ ได้เลย กรณีที่มีเงื่อนไขระงับคดีเช่นนี้แม้กฎหมายไม่มีบัญญัติว่าจะต้องสั่งคดีเป็นอย่างไร แต่เป็นที่เข้าใจในตัวเองว่า เมื่อมีเงื่อนไขระงับคดี พนักงานอัยการจะต้องสั่งระงับคดีเพราะเหตุนั้น ในเมื่อคดีนี้ขาดอายุความก่อนที่พนักงานอัยการจะได้รับสำนวนการสอบสวน สิทธิภาคีอาญามาฟ้องเป็นอันระงับไปตามมาตรา ๓๙ (๖) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังนั้น อัยการสูงสุดได้สั่งยุติการดำเนินคดีจึงเป็นการชอบแล้ว และการสั่งระงับคดีโดยยุติการดำเนินคดี ในกรณีนี้ของอัยการสูงสุดจึงมิใช่การสั่งไม่ฟ้องตามมาตรา ๑๔๕ และเมื่อมิใช่คำสั่งไม่ฟ้องแล้ว กรณีก็ไม่จำเป็นต้องพิจารณาในส่วนของมาตรา ๑๔๗ ที่เป็นกรณีการสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีในส่วนเนื้อหาแห่งคดีอีก

ข. เมื่อพิจารณาสาระของข้อเท็จจริงข้างต้นตาม ก. ประกอบกับคำชี้แจง รวมทั้งเอกสารหลักฐานและหนังสือชี้แจง ประกอบคำชี้แจงของผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่คณะกรรมการฯขอให้ส่งมาเพิ่มเติมทั้งหมดแล้ว ข้อเท็จจริงอาจสรุปตามลำดับได้ ดังนี้

(๑) ในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ - พ.ศ. ๒๕๓๘ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีคำสั่งที่ ธปท.ณป ๑๘๔/๒๕๓๗ ลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗ และคำสั่งที่ ธปท.ณป ๗๘๓/๒๕๓๘ ลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๓๘ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๔ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ให้ธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) แก้ไขฐานะ

และการดำเนินงานในเรื่องต่าง ๆ หลายประการ^{๑๔} กล่าวคือ คำสั่งลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗ สั่งให้ถือปฏิบัติตามคำสั่งของธนาคารแห่งประเทศไทย รวม ๑๗ ข้อ เช่น ให้เพิ่มทุนภายในเวลาที่กำหนดห้ามให้สินเชื่อเกินกว่า ๓๐ ล้านบาทฯ และคำสั่งลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๓๘ สั่งให้แก้ไขฐานะและการดำเนินงานรวม ๒๔ ข้อ เช่น ให้เพิ่มทุนให้ครบจำนวน ๖,๗๐๐ ล้านบาท ภายในเวลาที่กำหนด ให้กรรมการผู้จัดการใหญ่ระงับการยินยอมให้ลูกหนี้หักเงินเกินบัญชีโดยไม่มีสัญญาหรือหลักประกันเกินอำนาจที่ได้รับมอบหมายฯลฯ คำสั่งดังกล่าวธนาคารแห่งประเทศไทยได้ส่ง^{๑๖} ให้ธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ทราบ โดยคณะกรรมการของธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ได้ลงชื่อรับทราบคำสั่งและมีหนังสือแจ้งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบ เมื่อวันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๓๗ และวันที่ ๓๑ พฤษภาคม ๒๕๓๘ ตามลำดับ

(๒)^{๑๗} ต่อมาในเดือนมิถุนายน ๒๕๓๘ ผู้อำนวยการฝ่ายตรวจสอบและวิเคราะห์ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้อนุมัติให้คณะผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์ตรวจสอบธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) เพื่อประเมินฐานะและการดำเนินงานเพียงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๓๘ และติดตามการดำเนินการตามคำสั่งธนาคารแห่งประเทศไทย โดยผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์จะเริ่มตรวจสอบตั้งแต่วันที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๓๘ จนถึงวันที่ ๒๙ ธันวาคม ๒๕๓๘

(๓) ในวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๓๙ ผู้อำนวยการฝ่ายตรวจสอบและวิเคราะห์ธนาคารพาณิชย์ (นายสุรชัย พฤษชัยบำรุง) ซึ่งมีฐานะเป็นผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์ได้มีบันทึกเสนอผู้ช่วยผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย (นายจรุง หนูขวัญ) เพื่อเสนอรายงานผลการตรวจสอบธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ตามที่ได้รับอนุมัติตามข้อ (๒) ซึ่งในบันทึกดังกล่าวได้ระบุว่าธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) มีการปฏิบัติไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ฯ หลายประการ เช่น ฝ่าฝืนมาตรา ๑๐ เกี่ยวกับการดำรงเงินกองทุนต่อสินทรัพย์และภาระผูกพันต่ำกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนด ฝ่าฝืนมาตรา ๑๒ (๒) ประกอบมาตรา ๑๒ ทวิ (๕) โดยการให้สินเชื่อแก่กรรมการของธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ฝ่าฝืนมาตรา ๑๓ โดยการให้สินเชื่อแก่บริษัทต่างๆ เกินร้อยละ ๒๕ ของ

^{๑๔} ข้อเท็จจริงจากหน้า ๔ ในบันทึกของธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ ๓๙/๒๕๓๙ ลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๓๙ เรื่อง การตรวจสอบธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) และเอกสารซึ่งเป็นสำเนาคำสั่ง ๒ ฉบับ ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ส่งมาให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๔๐

^{๑๖} ข้อเท็จจริงจากสำเนารายงานการสอบสวน คดีที่ ๔๓/๒๕๓๙ ของพนักงานสอบสวน หน้า

^{๑๗} ข้อเท็จจริงมาจากคำชี้แจงของผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทย (นายอุทัย โภคณิตถานนท์) หนังสือธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ ม.๓๖๕/๒๕๔๐ ลงวันที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๔๐ เรื่อง การชี้แจงข้อเท็จจริงต่อกรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖ (และเอกสารตามสิ่งที่ส่งมาด้วย ๒ (๒) พร้อมหนังสือธนาคารแห่งประเทศไทยที่ ธปท.ม.๒๗๙๗/๒๕๔๐ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๔๐ เรื่อง การหารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับอายุความตามมาตรา 46 ตรี แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕

เงินกองทุนฯลฯ รวมทั้งกรณีที่ดินอาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ยังไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามคำสั่งของธนาคารแห่งประเทศไทยที่อาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๔ ทวิ วรรคหนึ่ง สั่งให้ดำเนินการแก้ไขฐานะและการดำเนินงานในเรื่องต่างๆ ตามนัยคำสั่งลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗ ข้อ ๔ และคำสั่งลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๓๘ ข้อ ๖ รวม ๑๓ ประการ เช่น การให้สินเชื่อเกินกว่าจำนวนที่กำหนด กรรมการผู้จัดการใหญ่ยินยอมให้ลูกหนี้เบิกเงินเกินบัญชีโดยไม่มีสัญญาหรือหลักประกันเกินอำนาจที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้อำนวยการฝ่ายตรวจสอบฯ ได้เสนอความเห็นไว้ท้ายบันทึกดังกล่าวว่า “โดยที่การปฏิบัติไม่ชอบดังกล่าวมีเงื่อนไขในการดำเนินการตามกฎหมายอาคารพาณิชย์ จึงเห็นควรมีหนังสือถึงธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ ให้ชี้แจงเหตุผลและข้อเท็จจริงให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบภายใน ๒๐ วัน เพื่อประกอบการพิจารณาดำเนินการต่อไป”

นายจรุง หนูขวัญ ผู้ช่วยผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย มีคำสั่งต่อท้ายบันทึกฉบับดังกล่าวว่า “ลงนามแล้ว หากไม่ชี้แจงมาภายในเวลาที่กำหนดให้ทำหนังสือเตือนไปว่า ถ้าไม่ชี้แจง จะถือว่ายอมรับในการกระทำผิดและการกระทำผิดของธนาคารดังกล่าว กรรมการผู้รับผิดชอบจะมีโทษผิดด้วยฯ”

(๔)^{๑๔} ในวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๓๙ ธนาคารแห่งประเทศไทยโดยผู้ช่วยผู้ว่าการฯ (นายจรุง หนูขวัญ) ได้มีหนังสือ ที่ ธปท. ณป.๑๗๑/๒๕๓๙ ถึงประธานกรรมการบริหารธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ว่า ธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ปฏิบัติไม่ชอบด้วยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ฯ หลายประการ โดยหนังสือดังกล่าวได้ระบุรายละเอียด รวม ๔ มาตรา คือ มาตรา ๑๓ มาตรา ๑๔ (๑) มาตรา ๑๕ วรรคหนึ่ง และมาตรา ๒๔ ทวิ วรรคหนึ่ง และให้ธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ชี้แจงเหตุผลและข้อเท็จจริงในการปฏิบัติไม่ชอบดังกล่าวให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบภายใน ๒๐ วัน ส่วนการปฏิบัติไม่ชอบด้วยมาตรา ๑๐ มาตรา ๑๒ (๒) ประกอบมาตรา ๑๒ ทวิ (๕) และมาตรา ๑๒ ตริ นั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ดำเนินการหรือแจ้งให้ธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ชี้แจงเหตุผลและข้อเท็จจริงเป็นกรณีต่างหากแล้ว

(๕)^{๑๕} วันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๓๙ คณะผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์ไปสรุปผลการตรวจสอบกับกรรมการผู้จัดการใหญ่และผู้บริหารธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) และเมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙ ไปสรุปผลการตรวจสอบกับคณะกรรมการบริหารธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ทั้งนี้ เพื่อขอทราบเหตุผลและคำชี้แจงในเรื่องต่างๆ หลังจากนั้น ฝ่ายตรวจสอบและวิเคราะห์ธนาคารพาณิชย์โดยรองผู้อำนวยการ (นายอดุลย์ ดุลยพีรติส) ซึ่งเป็นหัวหน้าคณะที่ไปสรุปผลการตรวจสอบได้ส่งบันทึกสรุปผลการตรวจสอบไปให้ประธานกรรมการบริหารธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ได้

^{๑๔} ข้อเท็จจริงจากการพิจารณาของกรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖ ไม่ปรากฏว่า ธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) มีหนังสือชี้แจงต่อธนาคารแห่งประเทศไทย

^{๑๕} ข้อเท็จจริงจากคำชี้แจงของผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทยและเอกสารตามเชิงอรรถที่

ทราบเมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙

(๖)^{๖๐} วันที่ ๒๐ มีนาคม ๒๕๓๙ ผู้อำนวยการฝ่ายตรวจสอบและวิเคราะห์ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารแห่งประเทศไทย ได้มีบันทึกเสนอผู้ช่วยผู้ว่าการอาวุโสรายงานการตรวจสอบกิจการและสินทรัพย์ของธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ว่า โดยที่ปรากฏหลักฐานว่า ธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) มีฐานะและการดำเนินการอันอาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ของประชาชนฯ ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีคำสั่งให้เพิ่มทุนอีก ๕๐๐ ล้านบาท ตามคำสั่งลงวันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๓๙ จึงเห็นควรสั่งให้ธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) แก้ไขฐานะและการดำเนินงานเพิ่มเติมจากคำสั่งลงวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๓๘ เช่น ให้ระงับสินเชื่อ ให้ระงับการประกอบธุรกิจเกี่ยวกับต่างประเทศที่เสี่ยง ฯลฯ ในบันทึกดังกล่าวได้เสนอผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยพิจารณาลงนามในหนังสือแจ้งผลการตรวจสอบถึงประธานกรรมการธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) คำสั่งธนาคารแห่งประเทศไทยและหนังสือถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเพื่อทราบ

(๗)^{๖๑} เมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๓๙ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ส่งหนังสือแจ้งผลและรายงานการตรวจสอบธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) พร้อมทั้งมีคำสั่งธนาคารแห่งประเทศไทยที่อาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๔ ทวิ ที่สั่งให้ธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) แก้ไขฐานะและการดำเนินงานทั้งในเรื่องการเพิ่มทุน การให้สินเชื่อ การจัดธุรกิจด้านต่างประเทศและเรื่องอื่น ๆ เพื่อให้ประธานกรรมการและประธานกรรมการบริหารธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ได้ทราบและถือปฏิบัติ อีกทั้งในวันเดียวกันได้มีหนังสือแจ้งผลและรายงานการตรวจสอบที่มีถึงประธานกรรมการธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) เพื่อให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้ทราบด้วย

(๘)^{๖๒} วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๓๙ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง อาศัยอำนาจตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๘ และมาตรา ๕๐ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๒๒ ได้มีคำสั่งกระทรวงการคลัง ที่ ๘๑/๒๕๓๙ เรื่อง การสั่งควบคุมและตั้งคณะกรรมการควบคุมธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) โดยสั่งให้ควบคุมธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ตั้งแต่วันที่ ๑๗ พฤษภาคม ๒๕๓๙ เป็นต้นไป และแต่งตั้งคณะกรรมการควบคุมธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) เพื่อจัดดำเนินการของธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ต่อไป

^{๖๐} ข้อเท็จจริงจากคำชี้แจงของผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทยและเอกสารตามเชิงอรรถที่ (๑๗)

^{๖๑} ข้อเท็จจริงจากคำชี้แจงของผู้แทนธนาคารแห่งประเทศไทยและเอกสารตามเชิงอรรถที่ (๑๗)

^{๖๒} สรุปรมาจากเอกสารหมายเลข ๗ ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยส่งมาพร้อมหนังสือ ที่ ธปท. ม. ๒๗๙๗/๒๕๔๐ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๔๐ เรื่อง การหารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับอายุความตามมาตรา ๔๖ ตรี แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕

(๙)^{๒๓} เดือนมิถุนายน ๒๕๓๙ ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมายและผู้อำนวยการฝ่ายตรวจสอบและวิเคราะห์ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ลงนามร่วมกันในบันทึกเสนอผู้ช่วยผู้ว่าการธนาคารอาวุโส (นายจรุง หนูขวัญ) ว่า ตามที่คำสั่งให้ฝ่ายตรวจสอบฯ และฝ่ายกฎหมายพิจารณาว่าผู้บริหารของธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) กระทำผิดประการใดหรือไม่ นั้น ปรากฏว่า จากการตรวจสอบข้อเท็จจริงเพิ่มเติมพบว่าได้มีการกระทำความผิดฝ่าฝืนคำสั่งตามมาตรา ๒๔ ทวิฯ รวม ๖ ประเด็น จึงเสนอให้มีการดำเนินการในท้ายบันทึกว่า (๑) ให้ดำเนินการกล่าวโทษนายเกริกเกียรติ ซาลีจันทร์ กรรมการผู้จัดการใหญ่ นายเอกชัย อธิคมนันท์ ผู้ช่วยผู้จัดการใหญ่ และนายราเชศ สักเสนา ที่ปรึกษากรรมการผู้จัดการใหญ่ ในความผิดดังกล่าว (๒) ให้พนักงานสอบสวน สอบสวนต่อไปว่ามีผู้กระทำความผิดอื่นด้วยหรือไม่ และ (๓) ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบตามมาตรา ๔๖ อัญญา แห่งพระราชบัญญัติธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ดำเนินการเปรียบเทียบปรับกับธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) และในระหว่างที่คณะกรรมการเปรียบเทียบปรับยังไม่ดำเนินการนี้ พนักงานสอบสวนมีอำนาจดำเนินคดีกับธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ได้ ทั้งนี้ ผู้อำนวยการฯ ทั้งสองฝ่ายดังกล่าวข้างต้น ได้เสนอความเห็นไว้ด้วยว่าความผิดข้างต้นจะขาดอายุความไม่เกิน สิงหาคม ๒๕๓๙ และมกราคม ๒๕๔๐ พร้อมทั้งเสนอหนังสือกล่าวโทษต่ออธิบดีกรมตำรวจเพื่อดำเนินการต่อไปด้วย

ในบันทึกดังกล่าวข้างต้นผู้ช่วยผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย (นายจรุง หนูขวัญ) บันทึกข้อความเสนอรองผู้ว่าการฯ (นายเริงชัยฯ) ไว้ว่า “การฝ่าฝืนคำสั่งของ ธปท. ซึ่งใช้อำนาจตามมาตรา ๒๔ ทวิ สั่งการมาหลายครั้ง ในครั้งแรก ๆ ได้ดำเนินการเปรียบเทียบปรับธนาคาร BBC ไปแล้ว และเมื่อมีการฝ่าฝืนอยู่อีก จึงสมควรดำเนินการที่จะกล่าวโทษผู้บริหารซึ่งรับผิดชอบและกรรมการอื่น ๆ ที่ขอให้พนักงานสอบสวนทำการสืบสวนสอบสวนต่อไป ทั้งนี้ เป็นการฝ่าฝืนคำสั่งครั้งที่สั่งไปเมื่อ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๘ และ ๑๘ เมษายน ๒๕๓๘ จึงมีความจำเป็นต้องรับดำเนินการ มิฉะนั้นจะขาดอายุความ”

(๑๐)^{๒๔} วันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๓๙ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีหนังสือ

^{๒๓} สรุปรมาจากบันทึกลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๓๙ ของธนาคารแห่งประเทศไทย ลงนามโดยผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมายและผู้อำนวยการฝ่ายตรวจสอบและวิเคราะห์ธนาคารพาณิชย์

^{๒๔} สรุปรมาจากบันทึกกล่าวโทษของธนาคารแห่งประเทศไทยต่ออธิบดีกรมตำรวจ ลงวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๓๙ ดังนี้

๑) ความผิดเกี่ยวกับการเพิ่มทุนตามคำสั่งของ ธปท. เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗ และวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๓๘

๒) ความผิดเกี่ยวกับการฝ่าฝืนคำสั่งการคำนวณดอกเบี้ยลูกหนี้ที่ถูกจัดชั้นเป็นรายได้ของธนาคารตามคำสั่ง ธปท. เมื่อวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗

๓) ความผิดเกี่ยวกับการลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศ ตามคำสั่ง ธปท. เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๓๘

๔) ความผิดเกี่ยวกับการปรับปรุงรายการฐานะเงินตราต่างประเทศตามคำสั่ง ธปท. เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๓๘

กล่าวโทษกรรมการและผู้บริหารซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) (โดยหนังสือลับด่วนมากที่ ธปท.ม.๑๖๑๘/๒๕๓๙) ว่ากระทำความผิดต่อพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๒๔ ทวิ วรรคหนึ่ง ลงนามโดยนาย วิจิตร สุพินิจ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยซึ่งได้มอบอำนาจให้นายสาธิต โต้โพธิ์ไทย เป็นผู้ดำเนินการกล่าวโทษ ในความผิดรวม ๖ กรณี ซึ่งการฝ่าฝืนคำสั่งของธนาคารแห่งประเทศไทยตามคำสั่งลงวันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗ และวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๓๘

ธนาคารแห่งประเทศไทยระบุในหนังสือกล่าวโทษ (ร้องทุกข์)^{๕๔} ว่าธนาคารแห่งประเทศไทยขอกกล่าวโทษให้ดำเนินคดีกับนายเกริกเกียรติ ชาลีจันทร์ กรรมการผู้จัดการใหญ่ และนายเอกชัย อธิคมนันท์ ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการใหญ่ของธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) และนายราเชน สักเสนา ที่ปรึกษากรรมการผู้จัดการใหญ่ รวมทั้งกรรมการหรือบุคคลอื่นซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) หรือความผิดอื่นใดที่สืบสวนสอบสวนพบว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดฐานฝ่าฝืนคำสั่งของธนาคารแห่งประเทศไทยตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๒๔ ทวิ วรรคหนึ่ง ในหนังสือกล่าวโทษดังกล่าวข้างต้น ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ระบุข้อความไว้ตอนท้ายว่า “ส่วนความผิดของธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ธนาคารแห่งประเทศไทยจะเป็นผู้ดำเนินการเอง”

(๑๑) ในการสอบสวนดำเนินคดีนี้ พนักงานสอบสวนได้ดำเนินการสอบสวนพยานหลักฐานต่าง ๆ แล้วเสร็จ เมื่อวันที่ ๓๑ มกราคม ๒๕๔๐ สรุปสำนวนการสอบสวนโดยมีความเห็นทางคดีควรสั่งฟ้องบุคคลทั้งสามดังกล่าว^{๕๖} ในฐานะผู้จัดการแทนนิติบุคคลและในฐานะ

๕) ความผิดเกี่ยวกับการประเมินผลการลงทุนในหลักทรัพย์ต่างประเทศตามคำสั่ง ธปท. เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๓๘

๖) ความผิดเกี่ยวกับการให้สินเชื่อเกินกว่า ๓๐ ล้านบาท ตามคำสั่ง ธปท. เมื่อวันที่ ๑๘ เมษายน ๒๕๓๘

^{๕๔} โปรดดูเชิงอรรถที่ (๗)

^{๕๖} ข้อกล่าวหา คดีที่ ๔๓/๒๕๓๙ ปรากฏจากสำเนาสำนวนการสอบสวนที่กรมตำรวจส่งมาพร้อมหนังสือหารือครั้งแรก ๑. นายเกริกเกียรติ ชาลีจันทร์ กรรมการผู้จัดการใหญ่ ธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ผู้ต้องหาที่ ๑ ต้องหาว่า “ร่วมกันปฏิบัติฝ่าฝืนคำสั่งธนาคารแห่งประเทศไทยตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๒๔ ทวิ และมาตรา ๔๖ ทวิ ในฐานะที่เป็นกรรมการ ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของธนาคารพาณิชย์ ตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕”

๒. นายเอกชัย อธิคมนันท์ ผู้ช่วยกรรมการผู้จัดการใหญ่ ธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ผู้ต้องหาที่ ๒ “ร่วมกันปฏิบัติฝ่าฝืนคำสั่งธนาคารแห่งประเทศไทยตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๒๔ ทวิ และมาตรา ๔๖ ทวิ ในฐานะที่เป็นกรรมการ ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของธนาคารพาณิชย์ ตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕”

๓. นายราเชน สักเสนา ผู้ต้องหาที่ ๓ ที่ปรึกษากรรมการผู้จัดการใหญ่ ธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ต้องหาว่า “ร่วมกันปฏิบัติฝ่าฝืนคำสั่งธนาคารแห่งประเทศไทยตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๒๔ ทวิ และมาตรา ๔๖ ทวิ ในฐานะที่เป็นกรรมการ

ส่วนตัว และส่งสำนวนการสอบสวน เมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ ให้พนักงานอัยการพิจารณา โดยมีความเห็นว่า^{๒๗} ผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์ตรวจพบการกระทำผิดกรณีธนาคาร กรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ปฏิบัติฝ่าฝืนคำสั่งธนาคารแห่งประเทศไทย เมื่อวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๙ ซึ่งเป็นวันที่ผู้ตรวจการธนาคารพาณิชย์ตรวจเสร็จและสรุปผลการตรวจสอบ เสนอผู้บังคับบัญชา

(๑๒)^{๒๘} ในการพิจารณาสั่งคดีของพนักงานอัยการนั้น ปรากฏว่าหลังจากได้รับสำนวนการสอบสวนของพนักงานสอบสวนแล้ว อัยการสูงสุดได้ตั้งคณะทำงานพิจารณาคดีนี้ ซึ่งคณะทำงานพิจารณาสำนวนการสอบสวนแล้วเห็นว่า ถ้าจะมีการฟ้องคดีจะต้องมีการบรรยายฟ้องระบุว่าวันใดเป็นวันที่พบการกระทำผิด แต่ในสำนวนการสอบสวนปรากฏเพียงหนังสือของธนาคารแห่งประเทศไทย ลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๓๙ ที่ระบุความผิดของธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) เท่านั้น ซึ่งในเรื่องนี้คณะทำงานเห็นว่าน่าจะมีบันทึกสรุปการกระทำของธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) ของผู้ตรวจการธนาคารเสนอต่อผู้บังคับบัญชาก่อนมีหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๔๐ ดังกล่าว และเนื่องจากกรณีนี้เป็นเรื่องเร่งด่วน เพราะคณะทำงานจะมีเวลาทำการเพียง ๗ วัน เนื่องจากพนักงานสอบสวนได้บอกกล่าวด้วยวาจาว่าคดีนี้จะขาดอายุความในวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ คณะทำงานจึงเรียกพยาน ซึ่งก็เป็นพยานที่อยู่ในสำนวนอยู่แล้วมาสอบถามเพิ่มเติมในเรื่องนี้ คือ นายสาทร โตโพธิ์ไทย นายदनัย นัสกุล และนายอาคม คำไกล จึงได้ข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่ามีบันทึกลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๓๙ สรุปการตรวจพบการกระทำผิดของธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) เสนอผู้ช่วยผู้ว่าการรักษาการแทนผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทยก่อนมีหนังสือฉบับลงวันที่ ๒๒ มกราคม ๒๕๓๙ และได้รับเอกสารดังกล่าวไว้ประกอบการสอบถาม คณะทำงานจึงสรุปข้อเท็จจริงต่างๆ ที่ปรากฏในสำนวนรวมทั้งเอกสารแล้ว เห็นว่าวันพบการกระทำผิดคือวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๓๙ อายุความที่กำหนดให้ฟ้องร้องภายในหนึ่งปีจึงสิ้นสุดลงวันที่ ๑๙ มกราคม ๒๕๔๐ พนักงานสอบสวนส่งสำนวนให้พนักงานอัยการเมื่อวันที่ ๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ กรณีจึงขาดอายุความแล้ว คณะทำงานเสนอความเห็นต่ออัยการสูงสุดเมื่อวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐ อัยการสูงสุดสั่งคดี เมื่อวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๐

คดีดังกล่าวข้างต้น พนักงานอัยการมีหนังสือ ที่ อส (สฟศท.๓) ๐๐๑๒/๒๖๘

ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของธนาคารพาณิชย์ ตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕” อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ มาตรา ๒๔ ทวิ และมาตรา ๔๖ ทวิ ประกอบกับประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๘๓

^{๒๗} ความเห็นเกี่ยวกับอายุความนำมาจากบันทึกที่ ๐๖๑๑.๘๒/๓๘๗ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๐ เรื่อง เพิ่มเติมสำนวนการสอบสวนคดีที่ ๘๓/๒๕๓๙ ของ พ.ต.อ. บัญชา เพชรสังข์ ผู้กำกับการ ๒ และบันทึกที่ ๐๖๐๙ (น.๕)/๐๒๙ ลงวันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๔๐ เรื่องขอให้มีความเห็นแย้งคำสั่งไม่ฟ้องของ พล.ต.ต. ล้วน ปานรศทิพ

^{๒๘} ผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุดชี้แจงต่อที่ประชุมกรรมการร่างกฎหมายคณะที่ ๖ เมื่อวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๔๐ และวันที่ ๑๑ สิงหาคม ๒๕๔๐

ลงวันที่ ๑๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๐ แจกคำสั่งยุติการดำเนินคดีกับผู้ต้องหาทั้งสามเพราะคดีขาดอายุความ สิทธิการนำคดีอาญามาฟ้องระงับไป ตามมาตรา ๓๙ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) จึงเห็นว่า ปัญหาข้อหาหรือที่กรมตำรวจขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็นทางกฎหมายมีอยู่ ๓ ปัญหา กล่าวคือ

(๑) วันที่ตรวจพบการกระทำความผิดของกรรมการของธนาคารพาณิชย์ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของธนาคารพาณิชย์ ตามมาตรา ๔๖ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ จะแตกต่างไปจากวันที่ตรวจพบการกระทำความผิดของธนาคารพาณิชย์ในฐานะนิติบุคคลตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวหรือไม่

(๒) การสั่งยุติการดำเนินคดีไม่ปรากฏในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คำสั่งยุติคดีเช่นว่านี้ให้ความหมายรวมถึงคำสั่งไม่ฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้หรือไม่

(๓) คำสั่งยุติการดำเนินคดีตาม (๒) จะถือว่าสิทธินำคดีอาญามาฟ้องดังเช่นคดีนี้ต้องระงับไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๓๙ (๖) หรือไม่

ปัญหาที่หนึ่ง วันที่ตรวจพบการกระทำความผิดของกรรมการของธนาคารพาณิชย์หรือบุคคลใดซึ่งต้องรับผิดชอบในการดำเนินการของธนาคารพาณิชย์ ตามมาตรา ๔๖ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ จะแตกต่างไปจากวันที่ตรวจพบการกระทำความผิดของธนาคารพาณิชย์ ในฐานะนิติบุคคล ตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา(กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) เห็นว่าปัญหาที่กรมตำรวจหรือเป็นกรณีที่ธนาคารกรุงเทพฯ พาณิชยการ จำกัด (มหาชน) กระทำการฝ่าฝืนคำสั่งของธนาคารแห่งประเทศไทยที่สั่งการตามมาตรา ๒๔ ทวิ วรรคหนึ่ง^{๒๙} แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ซึ่งจะต้องมีความผิดและรับโทษ ตามมาตรา ๔๔^{๓๐} อย่างไรก็ตามโดยที่ธนาคารพาณิชย์เป็นนิติบุคคลซึ่งต้องมีผู้รับผิดชอบกระทำการแทนในนามของนิติบุคคลนั้น ด้วยเหตุนี้ มาตรา ๔๖ ทวิ^{๓๑} แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าวจึงได้บัญญัติให้ลงโทษกรรมการของ

^{๒๙} มาตรา ๒๔ ทวิ วรรคหนึ่ง เมื่อปรากฏหลักฐานต่อธนาคารแห่งประเทศไทยว่าธนาคารพาณิชย์ใดมีฐานะหรือการดำเนินการอยู่ในลักษณะอันเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ของประชาชน ธนาคารแห่งประเทศไทยมีอำนาจสั่งให้ธนาคารพาณิชย์นั้นแก้ไขฐานะหรือการดำเนินการดังกล่าวได้ภายในระยะเวลาที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด ในการนี้จะสั่งให้เพิ่มทุนหรือลดทุนด้วยก็ได้

๒๗๑

๒๗๑

^{๓๐} มาตรา ๔๔ ธนาคารพาณิชย์ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดหรือเงื่อนไขหรือคำสั่งของธนาคารแห่งประเทศไทย ตามมาตรา .. มาตรา ๒๔ ทวิ ... ต้องระวางโทษปรับไม่เกินสามแสนบาท

^{๓๑} มาตรา ๔๖ ทวิ ในกรณีที่ธนาคารพาณิชย์ใด กระทำความผิดตามมาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๔ หรือมาตรา ๔๕ กรรมการของธนาคารพาณิชย์นั้น หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของ

ธนาการพาณิชย์ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของธนาการพาณิชย์นั้นด้วย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่ามิได้มีส่วนในการกระทำความผิดของธนาการพาณิชย์ดังกล่าวและการลงโทษตามมาตรา ๔๖ ทวิ นั้น มาตรา ๔๖ ตริ^{๓๖} ได้บัญญัติให้ฟ้องคดีต่อศาลหรือเปรียบเทียบภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่ผู้ตรวจการธนาการพาณิชย์ตรวจพบการกระทำความผิด หรือภายในห้าปีนับแต่วันที่กระทำความผิด มิฉะนั้น กรณีเป็นอันขาดอายุความ โดยที่กรรมการของธนาการพาณิชย์หรือบุคคลซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของธนาการพาณิชย์อาจมีหลายคนและการดำเนินคดีกับกรรมการของธนาการพาณิชย์หรือบุคคลใดซึ่งต้องรับผิดชอบในการดำเนินการของธนาการพาณิชย์ดังกล่าวก็เป็นการดำเนินคดีในความผิดฐานเดียวกันกับความผิดของธนาการพาณิชย์ ในเมื่อมาตรา ๔๖ ตริ ซึ่งเป็นบทบัญญัติที่กำหนดอายุความสำหรับการฟ้องคดีต่อศาลพาณิชย์หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินการของธนาการพาณิชย์ไว้อย่างแน่นอน มิได้มีการกำหนดเรื่องอายุความแยกไว้โดยเฉพาะว่าจะต้องฟ้องคดีต่อศาลหรือทำการเปรียบเทียบภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่ผู้ตรวจการธนาการพาณิชย์ตรวจพบการกระทำความผิดของธนาการพาณิชย์ กรณีจึงไม่อาจแยกการนับอายุความในการดำเนินคดีสำหรับกรณีความผิดฐานฝ่าฝืนคำสั่งของธนาคารแห่งประเทศไทยให้แตกต่างกันระหว่างธนาการพาณิชย์ในฐานะนิติบุคคลกับผู้กระทำการแทนธนาการพาณิชย์ในฐานะส่วนตัวได้

ปัญหาที่สอง การสั่งยุติการดำเนินคดีไม่ปรากฏในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา คำสั่งให้ยุติเช่นนี้ให้มีความหมายรวมถึงคำสั่งไม่ฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้หรือไม่ ข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ปรากฏว่า เมื่อพนักงานอัยการได้รับสำนวนการสอบสวนที่ ๔๓/๒๕๓๙ จากพนักงานสอบสวนแล้ว พนักงานอัยการได้ทำการสอบสวนเพิ่มเติมและมีความเห็นว่า คดีนี้ขาดอายุความตามมาตรา ๔๖ ตริ แห่งพระราชบัญญัติการธนาการพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ ไปแล้ว จึงเสนอความเห็นต่ออัยการสูงสุดเพื่อสั่งยุติการดำเนินคดี เพราะเห็นว่าไม่อาจดำเนินคดีกับผู้ต้องหาตามฐานความผิดดังกล่าวต่อไปได้ เนื่องจากสิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปแล้ว เพราะเหตุขาดอายุความตามมาตรา ๓๙ (๖) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อัยการสูงสุดได้มีคำสั่งยุติการดำเนินคดีดังกล่าว การสั่งยุติการดำเนินคดีของอัยการสูงสุดเป็นการสั่งคดีโดยอาศัยอำนาจตามข้อ ๒๙^{๓๗} ของระเบียบกรมอัยการว่าด้วยการ

ธนาการพาณิชย์นั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปีหรือปรับไม่เกินสามแสนบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าตนมิได้มีส่วนในการกระทำความผิดของธนาการพาณิชย์นั้นด้วย

^{๓๖} มาตรา ๔๖ ตริ ความผิดตามมาตรา ๔๒ มาตรา ๔๓ มาตรา ๔๔ มาตรา ๔๕ หรือมาตรา ๔๖ ทวิ ถ้ามิได้ฟ้องต่อศาลหรือมิได้มีการเปรียบเทียบตามมาตรา ๔๖ อัญญา ภายในหนึ่งปี นับแต่วันที่ผู้ตรวจการธนาการพาณิชย์ตรวจพบการกระทำความผิด หรือเกินกำหนดห้าปีนับแต่วันที่กระทำความผิด เป็นอันขาดอายุความและการเปรียบเทียบทั้งธนาการพาณิชย์ในฐานะนิติบุคคลและกรรมการของธนาการ

^{๓๗} ข้อ ๒๙ (การออกคำสั่งกรณีสิทธิฟ้องคดีอาญาระงับ) ในการพิจารณาสำนวนการสอบสวน ให้พนักงานอัยการพิจารณาเรื่อง เงื่อนไขระงับคดีก่อน และพนักงานอัยการระมัดระวังในเรื่องเงื่อนไขระงับคดีตลอดเวลาการดำเนินคดี เงื่อนไขระงับคดีตามข้อนี้ คือ

- (๑) ผู้กระทำความผิดถึงแก่ความตาย
- (๒) ในคดีความผิดต่อส่วนตัว เมื่อได้ถอนคำร้องทุกข์ยอมความกันโดยถูกต้องตาม

ดำเนินคดีอาญาของพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๒๘ ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามมาตรา ๑๕^{๓๔} แห่งพระราชบัญญัติพนักงานอัยการ พ.ศ. ๒๕๓๘ ในระเบียบดังกล่าวได้กำหนดให้พนักงานอัยการต้องพิจารณาเงื่อนไขระดับคดีเป็นอันดับแรกก่อนและให้ระมัดระวังเรื่องนี้ตลอดเวลาในการดำเนินคดี ถ้าสำนวนการสอบสวนใดมีเงื่อนไขทำให้คดีระดับ ให้พนักงานอัยการมีคำสั่งในคดีนั้นว่า ให้ยุติการดำเนินคดีเพราะเหตุใด โดยไม่ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) พิจารณาปัญหาดังกล่าวข้างต้นแล้วเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาได้บัญญัติในส่วนการสอบสวนเพื่อดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดไว้ว่า เมื่อพนักงานสอบสวนได้ทำการสอบสวนเสร็จให้เสนอสำนวนพร้อมทั้งความเห็นควรสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องต่อพนักงานอัยการ ต่อจากนั้นพนักงานอัยการจะตรวจสำนวนเพื่อสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องตามมาตรา ๑๔๓^{๓๕} แห่งประมวล

กฎหมาย

(๓) ในคดีที่มีโทษปรับสถานเดียว เมื่อผู้กระทำความผิดยินยอมเสียค่าปรับในอัตราอย่างสูงสำหรับความผิดนั้นแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ก่อนศาลพิจารณา

(๔) เมื่อคดีถึงที่สุดอันเป็นผลให้คดีนั้นเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้อง

(๕) เมื่อมีกฎหมายที่ออกใช้ภายหลังการกระทำความผิด ยกเลิกความผิดเช่นนั้น

(๖) เมื่อคดีขาดอายุความ

(๗) เมื่อมีกฎหมายยกเว้นโทษ

(๘) เมื่อคดีเป็นความผิดต่อส่วนตัวและมีได้ร้องทุกข์ตามระเบียบ

(๙) เมื่อคดีเป็นความผิดต่อส่วนตัวและผู้เสียหายได้ยื่นฟ้องแล้วไม่ว่าจะได้นยื่นฟ้องก่อนหรือหลังจากที่พนักงานอัยการได้รับสำนวนการสอบสวน และไม่ว่าคดีที่ผู้เสียหายได้ยื่นฟ้องแล้วนั้นศาลจะพิพากษาแล้วหรือไม่

(๑๐) เมื่อมีคำสั่งเด็ดขาดไม่ฟ้องคดีนั้นแล้ว และไม่มีหลักฐานใหม่อันสำคัญแก่คดีซึ่งน่าจะทำให้ศาลลงโทษผู้ต้องหาได้ ในกรณีที่คดีใดมีเงื่อนไขระดับคดีดังกล่าวในวรรคสอง ให้พนักงานอัยการสั่งคดีว่า “ยุติการดำเนินคดีเพราะ (ระบุเงื่อนไขระดับคดี)” โดยไม่ต้องปฏิบัติตามมาตรา ๑๔๕ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา การสั่งยุติการดำเนินคดีดังกล่าวในวรรคสาม ให้พนักงานอัยการผู้มีอำนาจดำเนินคดีเป็นผู้พิจารณาสั่ง แล้วเสนอสำนวนให้ผู้บังคับบัญชาถัดขึ้นไปหนึ่งชั้นทราบโดยเร็ว เพื่อประโยชน์ในการสั่งคดีตามข้อนี้ พนักงานอัยการมีอำนาจสั่งสอบสวนเพิ่มเติมหรือสั่งให้ส่งพยานมาเพื่อซักถามได้ และเมื่อมีคำสั่งยุติการดำเนินคดีตามข้อนี้แล้ว ให้พนักงานอัยการแจ้งคำสั่งยุติการดำเนินคดีแก่พนักงานสอบสวน เพื่อแจ้งให้ผู้ต้องหาและผู้ร้องทุกข์ทราบโดยเร็ว ตามนัยมาตรา ๑๔๖ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา อันเป็นบทกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งวามปรากฏภายหลังแล้ว เหตุในการออกคำสั่งไม่ถูกต้องให้หัวหน้าพนักงานอัยการทำความเห็นแล้วส่งสำนวนพร้อมความเห็นไปให้อธิบดีอัยการฝ่าย หรืออธิบดีอัยการเขตแล้วแต่กรณี เป็นผู้พิจารณาสั่งเพิกถอนคำสั่งนั้น

^{๓๔} มาตรา ๑๕ ในการใช้อำนาจหรือกระทำหน้าที่ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือกฎหมายอื่น ให้อธิบดีมีอำนาจทำคำสั่งเฉพาะเรื่องหรือวางระเบียบไว้ให้พนักงานอัยการปฏิบัติกรได้ (มาตรา ๔ นิยามคำว่า อธิบดี หมายความว่า อธิบดีกรมอัยการซึ่งหมายถึงอัยการสูงสุดในปัจจุบัน)

^{๓๕} มาตรา ๑๔๓ เมื่อได้รับความเห็นและสำนวนจากพนักงานสอบสวนดังกล่าวในมาตรา ก่อนให้พนักงานอัยการปฏิบัติดังต่อไปนี้

กฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาต่อไป และถ้าพนักงานอัยการมีคำสั่งไม่ฟ้องและคำสั่งนั้นไม่ใช่คำสั่งของอธิบดีกรมอัยการ^{๓๖} จะต้องมีการดำเนินการต่อไปตามมาตรา ๑๔๕^{๓๗} อย่างไรก็ตาม มาตรา ๓๙^{๓๘} แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็ได้บัญญัติถึงกรณีต่าง ๆ ที่ทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมนะจับไปไว้ด้วย ดังนั้น ถ้ามีกรณีตามที่มาตรา ๓๙ บัญญัติไว้เกิดขึ้น การดำเนินการต่อไปเพื่อนำคดีอาญามาฟ้องต่อศาลตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจึง

(๑) ในกรณีที่มีความเห็นควรสั่งไม่ฟ้อง ให้ออกคำสั่งไม่ฟ้อง แต่ถ้าไม่เห็นชอบด้วย ก็ให้สั่งฟ้องและแจ้งให้พนักงานสอบสวนส่งผู้ต้องหาเพื่อฟ้องต่อไป

(๒) ในกรณีที่มีความเห็นควรสั่งฟ้อง ให้ออกคำสั่งฟ้องและฟ้องผู้ต้องหาต่อศาล ถ้าไม่เห็นชอบด้วย ก็ให้สั่งไม่ฟ้อง ในกรณีหนึ่งกรณีใดข้างต้น พนักงานอัยการมีอำนาจ

(ก) สั่งตามที่เห็นควร ให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนเพิ่มเติม หรือส่งพยานคนใดมาให้ซักถามเพื่อสั่งต่อไป

(ข) วินิจฉัยว่าควรปล่อยผู้ต้องหา ปล่อยชั่วคราว ควบคุมไว้หรือขอให้ศาลชั่งแล้วแต่กรณี และจัดการหรือสั่งการให้เป็นไปตามนั้น ในคดีฆาตกรรม ซึ่งผู้ตายถูกเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ฆ่าตาย หรือตายในระหว่างอยู่ในความควบคุมของเจ้าพนักงานซึ่งอ้างว่าปฏิบัติราชการตามหน้าที่ อธิบดีกรมอัยการหรือผู้รักษาการแทนเท่านั้นมีอำนาจออกคำสั่งฟ้องหรือไม่ฟ้อง

^{๓๖} “อธิบดีกรมอัยการ” หมายความว่า “อัยการสูงสุด” โดยประกาศคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ฉบับที่ ๔๗ เรื่อง การแก้ไขเพิ่มเติมประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๑๖ ลงวันที่ ๒๙ กันยายน พ.ศ. ๒๕๑๕ ลงวันที่ ๒๘ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๓๕

^{๓๗} มาตรา ๑๔๕ ในกรณีที่มีคำสั่งไม่ฟ้อง และคำสั่งนั้นไม่ใช่ของอธิบดีกรมอัยการ ถ้าในนครหลวงกรุงเทพมหานคร ให้รับส่งสำนวนการสอบสวน พร้อมกับคำสั่งไปเสนออธิบดีกรมตำรวจ รองอธิบดีกรมตำรวจ หรือผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ ถ้าในจังหวัดอื่น ให้รับส่งสำนวนการสอบสวนพร้อมกับคำสั่งไปเสนอผู้ว่าราชการจังหวัด แต่ทั้งนี้มิได้ตัดอำนาจพนักงานอัยการที่จะจัดการอย่างใดแก่ผู้ต้องหาตั้งบัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๓

ในกรณีที่อธิบดีกรมตำรวจ รองอธิบดีกรมตำรวจหรือผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจในนครหลวงกรุงเทพมหานคร หรือผู้ว่าราชการจังหวัดในจังหวัดอื่นแย้งคำสั่งของพนักงานอัยการ ให้ส่งสำนวนพร้อมกับความเห็นที่แย้งกันไปยังอธิบดีกรมอัยการเพื่อชี้ขาด แต่ถ้าคดีจะขาดอายุความหรือมีเหตุอย่างอื่นอันจำเป็นจะต้องรีบฟ้องก็ให้ฟ้องคดีนั้นตามความเห็นของอธิบดีกรมตำรวจ รองอธิบดีกรมตำรวจ ผู้ช่วยอธิบดีกรมตำรวจ หรือผู้ว่าราชการจังหวัดไปก่อน บทบัญญัติในมาตรานี้ให้นำมาบังคับในการที่พนักงานอัยการจะอุทธรณ์ ฎีกา หรือถอนฟ้อง ถอนอุทธรณ์หรือถอนฎีกาโดยอนุโลม

^{๓๘} มาตรา ๓๙ สิทธินำคดีอาญามาฟ้องย่อมนะจับไป ดังต่อไปนี้

(๑) โดยความตายของผู้กระทำผิด

(๒) ในคดีความผิดต่อส่วนตัว เมื่อได้ถอนคำร้องทุกข์ ถอนฟ้องหรือยอมความกันโดยถูกต้องตามกฎหมาย

(๓) เมื่อคดีเลิกกันตามมาตรา ๓7

(๔) เมื่อมีคำพิพากษาเสร็จเด็ดขาดในความผิดซึ่งได้ฟ้อง

(๕) เมื่อมีกฎหมายออกใช้ภายหลังการกระทำผิดยกเลิกความผิดเช่นนั้น

(๖) เมื่อคดีขาดอายุความ

(๗) เมื่อมีกฎหมายยกเว้นโทษ

ไม่อาจกระทำได้ด้วยเหตุนี้ การที่พนักงานอัยการพิจารณาเงื่อนไขการระงับคดีตามระเบียบกรมอัยการฯ ก่อนที่จะพิจารณาในเนื้อหาแห่งคดีนั้น ก็คือการพิจารณาเงื่อนไขที่อาจทำให้สิทธิในการดำเนินคดีอาญามาฟ้องของพนักงานอัยการต้องระงับไปตามมาตรา ๓๙ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้นเอง เพราะเงื่อนไขหรือเหตุต่าง ๆ ตามที่ระบุในมาตรา ๓๙ นั้น อาจปรากฏในระหว่างการสอบสวนของพนักงานสอบสวน การสั่งคดีของพนักงานอัยการ หรือการพิจารณาของศาลก็ได้ ประกอบกับประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญามีได้มีบทบัญญัติกำหนดวิธีปฏิบัติต่อไปเมื่อมีเหตุหรือเงื่อนไขที่ทำให้สิทธิการนำคดีอาญามาฟ้องระงับไปตามมาตรา ๓๙ ไว้ด้วย การที่พนักงานอัยการมีคำสั่งให้ยุติการดำเนินคดีโดยอาศัยระเบียบกรมอัยการดังกล่าวเนื่องจากมีเงื่อนไขการระงับคดีเกิดขึ้นและทำให้สิทธิในการนำคดีอาญามาฟ้องระงับไปตั้งแต่แรก จึงมิใช่การพิจารณาวินิจฉัยชี้ขาดในเนื้อหาแห่งคดีอันจะต้องพิจารณาส่วนการสอบสวนเพื่อสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องต่อไปตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๑๔๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ดังนั้น คำสั่งให้ยุติการดำเนินคดีจึงไม่ใช่คำสั่งไม่ฟ้องตามมาตรา ๑๔๓ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

โดยสรุป คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) เห็นว่า การสั่งยุติการดำเนินคดีของพนักงานอัยการเป็นการสั่งคดีเพราะมีเหตุตามมาตรา ๓๙ แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ทำให้สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับไปก่อนที่จะพิจารณาสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องในเนื้อหาคดี การสั่งคดีเช่นนี้ จึงไม่ใช่คำสั่งไม่ฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔๓

ปัญหาที่สาม คำสั่งยุติการดำเนินคดีตามปัญหาที่สองจะถือว่าสิทธินำคดีอาญามาฟ้องต้องระงับไปตามมาตรา ๓๙ (๖) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) เห็นว่า การที่สิทธินำคดีอาญามาฟ้องต้องระงับไปเพราะเหตุขาดอายุความตามมาตรา ๓๙ (๖) แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญานั้นเป็นไปโดยผลของกฎหมาย มิใช่เกิดจากคำสั่งยุติการดำเนินคดีของพนักงานอัยการ คำสั่งยุติการดำเนินคดีของพนักงานอัยการเป็นเพียงคำสั่งเพื่อดำเนินการให้เกิดผลในการที่สิทธินำคดีอาญามาฟ้องระงับตามที่กฎหมายบัญญัติไว้เท่านั้น

(ลงชื่อ) อัครราช จุฬารัตน

(นายอัครราช จุฬารัตน)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

พฤศจิกายน ๒๕๔๐